

Accountantsverslag

Gemeente Gennep

Boekjaar 2018

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Gennep
Postbus 9003
6590 HD Gennep

Breda, mei 2019

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u ons accountantsverslag aan dat is opgesteld in het kader van de opdracht om de jaarrekening 2018 van de gemeente Gennep te controleren. Dit accountantsverslag gaat in op de belangrijkste bevindingen uit de controle van de jaarrekening van gemeente Gennep.

In dit verslag lichten wij toe welke overwegingen plaats hebben gevonden bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de werkzaamheden die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening.

Wij hebben bij de jaarrekening over boekjaar 2018 een goedkeurende controleverklaring verstrekt ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid. De bevindingen in dit verslag doen dan ook geen afbreuk aan ons oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening.

Wij hebben het concept accountantsverslag op 4 april met een afvaardiging van de ambtelijke organisatie besproken. Wijzigingen naar aanleiding van deze bespreking zijn doorgevoerd.

Wij bedanken de medewerkers van de gemeente Gennep voor de open en constructieve samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van onze rapportage.

Tot het verstrekken van nadere toelichting zijn wij graag bereid.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

drs. R. Opendorp RA
Partner

Inhouds- opgave

Bestuurlijke samenvatting controle 2018	4
Belangrijkste bevindingen uit onze controle	6
Interne beheersing	22
 Bijlagen	
Bijlage A – SiSa-bijlage	26
Bijlage B – Reikwijdte van de controlewerkzaamheden	27
Bijlage C – Onafhankelijkheid	28
Bijlage D – Geconstateerde controleverschillen	29
Bijlage E – Controleaanpak	31
Bijlage F – Cyber Crime	32

Bestuurlijke samenvatting controle 2018

Bestuurlijke samenvatting controle 2018

Conclusies jaarrekeningcontrole 2018

Kernpunt	Uitkomst
Goedkeurend oordeel ten aanzien van getrouwheid	Wij geven een goedkeurend oordeel ten aanzien van getrouwheid.
Goedkeurend oordeel ten aanzien van rechtmatigheid	Wij geven een goedkeurend oordeel ten aanzien van rechtmatigheid.
Geen bevindingen ten aanzien van de WNT-verantwoording	Wij hebben de WNT-verantwoording van de gemeente Gennep gecontroleerd met inachtneming van het controleprotocol WNT. Wij kunnen concluderen dat de opgenomen toelichting in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen.
Geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage	Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2018. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de opgenomen specifieke uitkeringen geen bevindingen geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.
Ongecorrigeerde controleverschillen	We verwijzen naar bijlage D.
Geconstateerde onzekerheden	We verwijzen naar bijlage D.
Jaarverslag is opgesteld in overeenstemming met het BBV en bevat geen materiële inconsistenties met de jaarrekening	Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgesteld en met de jaarrekening verenigbaar is en het jaarverslag in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent de gemeente en haar omgeving geen materiële onjuistheden bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Een goedkeurend oordeel bij uw jaarrekening

Een goedkeurende verklaring over getrouwheid en rechtmatigheid

De door ons geconstateerde ongecorrigeerde controleverschillen inzake getrouwheid en rechtmatigheid blijven binnen de door u gestelde goedkeuringstoleranties. Daarom geeft onze controleverklaring de volgende oordelen:

Getrouwheid	Goedkeurend
Rechtmatigheid	Goedkeurend

Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de geconstateerde en niet gecorrigeerde controleverschillen. Positieve bedragen hebben een positief effect op het resultaat, een bedrag tussen haakjes heeft een negatief effect op het resultaat. Rechtmatigheidsfouten kunnen niet gesaldeerd worden.

Tabel ongecorrigeerde fouten en onzekerheden getrouwheid (x € 1.000)

Bevinding	Blz.	Fout	Onzeker
Voorziening belastingdebiteuren is te hoog.	9	34.600	
Schuldpositie Nederlandse staat 75% BBZ leningen is te hoog opgenomen	10	41.000	
Post onvoorzien grex onterecht opgenomen	15	60.000	
Verklaring van oordeelonthouding sociaal domein	17		31.000
Totaal		135.600	31.000
Goedkeuringstolerantie getrouwheid		474.000	1.422.000

Tabel ongecorrigeerde fouten en onzekerheden rechtmatigheid (x € 1.000)

Bevinding	Blz.	Fout	Onzeker
Voorziening belastingdebiteuren is te hoog	9	34.600	
Schuldpositie Nederlandse staat 75% BBZ leningen is te hoog opgenomen	10	41.000	
Post onvoorzien grex onterecht opgenomen	15	60.000	
Verklaring van oordeelonthouding sociaal domein	17		31.000
Totaal		135.600	31.000
Goedkeuringstolerantie rechtmatigheid		474.000	1.422.000

Het college van burgmeester en wethouders heeft in de jaarrekening 2018 de voorschriften van het BBV gevolgd. Dit betekent dat geen materiële alternatieve verwerkingswijzen zijn gehanteerd.

Daarnaast zijn naar onze mening de door het college gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Uw gemeente heeft gedurende 2018 geen vrijwillige wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen. De wijzigingen van verslaggevingsgrondslagen die het BBV met ingang van 2018 voorschrijft zijn door de gemeente opgevolgd.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening

Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig de Gemeentewet is opgesteld en verenigbaar is met de jaarrekening. Verder hebben wij vastgesteld dat de verplichte paragrafen zijn toegevoegd.

Gemaakte schattingen in de jaarrekening

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende toelichting. Voor wat betreft de belangrijkste schattingen die ook in het voorgaande jaar relevant waren, is onze conclusie dat deze gebaseerd zijn op consistente uitgangspunten en veronderstellingen.

Gemaakte schatting	2018	2017
Waardering van uw grondexploitaties		
<u>Toelichting:</u> Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de grondexploitatie een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw grondexploitaties. Voor een uiteenzetting hiervan verwijzen wij naar paraaf "Waardering van de grondexploitaties" op pagina 17 van dit accountantsverslag. Er is sprake van 1 gecorrigeerd controleverschil.		
Waardering van uw materiële vaste activa		
<u>Toelichting:</u> Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de materiële vaste activa een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw materiële vaste activa. De verwachte levensduur voor de verschillende activa categorieën en daarmee de afschrijvingspercentages zijn in lijn met wat gebruikelijk is.		

Nauwkeurigheid en volledigheid van de voorzieningen

Toelichting:

Wij kunnen ons vinden in de gemaakte schattingen ten aanzien van de nauwkeurigheid en de waardering van de voorzieningen. Er is sprake van 2 gecorrigeerde controleverschillen. Zie hiervoor slide 11.

Legenda status:

 = evenwichtig
 = optimistisch
 = voorzichtig
 = controleverschil

Controlebevindingen

Onderstaand zijn de controlebevindingen opgenomen die ofwel leiden tot een correctievoorstel, ofwel die wij nog met u wensen te bespreken. Dit hoofdstuk dient tezamen met het gehele verslag gelezen te worden, omdat in andere hoofdstukken ook nog wordt ingegaan op specifieke controlebevindingen.

De volgende controlebevindingen gaan in op posten aan de activa zijde van de balans.

2.1 Leningen startersfonds

Onder de financiële vaste activa is een bedrag opgenomen inzake leningen startersfonds van € 450.000. Dit bedrag is ongewijzigd aan voorgaand jaar. Mutaties (zoals bankrente/beheerskosten) zijn niet verwerkt terwijl deze ons inziens wel verwerkt moeten worden. Dit leidt tot een onzekerheid in onze controle. We verwachten dat de onzekerheid beperkt zal zijn en derhalve is deze niet opgenomen als onzekerheid.

2.2 Voorziening belastingdebiteuren

De voorziening belastingdebiteuren is in totaal € 49.000 (totale belastingdebiteuren zijn: € 100.334). Dit is een voorziening met een oninbaarheidspercentage tussen de 34 – 51%. Uit de rapportage van de accountant van Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) blijkt dat zij de voorziening niet beoordelen. Wij hebben derhalve zelf werkzaamheden uitgevoerd op de rapportage van BsGW en wij constateren dat de voorziening te hoog is. Het werkelijke percentage voorziening zou circa 0,34 - 0,51% moeten zijn. Dit leidt tot een controleverschil van: € 34.600. Wij hebben het volgende correctievoorstel aangemaakt:

Voorziening belastingdebiteuren	€ 34.600
a/ vrijval voorziening	€ 34.600

Dit correctievoorstel is niet gecorrigeerd en telt derhalve mee in de foutenevaluatie.

2.3 Presentatie lening BBZ

De BBZ leningen zijn volledig onder de overige vorderingen gepresenteerd, dit terwijl de schuld grotendeels langlopend is. Deze vorderingen staan over het algemeen meerdere jaren open. Wij hebben het volgende correctievoorstel aangemaakt:

Financiële vaste activa	€ 155.000
a/ overige vorderingen	€ 155.000

Dit voorstel is niet gecorrigeerd en is derhalve opgenomen onder de niet gecorrigeerde verschillen.

2.4 Vordering de Heikant

Onder de overlopende activa is een vordering opgenomen van € 984.000 op de Heikant. Dit bedrag is ongewijzigd aan vorig jaar. Dit bedrag is ontstaan uit een samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente Gennep, een stichting en een projectontwikkelaar. De gemeente heeft in het verleden een bijdrage betaald echter het project is niet volledig uitgevoerd. Uit het nieuwe plan blijkt een gewijzigde planopzet en op basis hiervan is een nieuwe overeenkomst opgesteld. Uit deze ongetekende concept overeenkomst uit 2015 blijkt dat dit geld vóór 1 januari 2024 betaald moet zijn aan de gemeente Gennep. Uit de financiële situatie van de vennootschap waar de vordering op uitstaat blijkt dat niet uit eigen middelen deze vordering kan worden voldaan. Omdat de overeenkomsten nog niet getekend zijn, kan de projectontwikkelaar niet starten met de uitvoering van het nieuwe plan. Dit bedrag is voor 50% opgenomen in de risicoparaagraaf. Er zijn geen signalen dat het bedrag niet inbaar is en er is derhalve geen zichtbare aanleiding om af te waarderen.

2.5 Vordering en schuld de Brem

Onder de overlopende activa is een vordering opgenomen van € 2,2 miljoen op de projectontwikkelaar, welke de grondwaarde aan de gemeente betaald op het moment dat een bedrijf een pand wil kopen op de Brem. Onder de overlopende passiva staat een schuld van € 2,4 miljoen. Nadat het project is gerealiseerd is de gemeente verplicht om de infrastructuur (openbare ruimte) terug te kopen. Omdat het onzeker is hoe het bedrijventerrein zich ontwikkelt en omdat de verkopen al enkele jaren stilliggen, bevelen wij aan deze ontwikkelingen te volgen en daar actie op te ondernemen.

Controlebevindingen

2.6 Huisvuilzameling, afvalfonds

Onder de overlopende activa is een bedrag opgenomen voor een nog te ontvangen vergoeding. Deze vergoeding heeft betrekking op kwartaal 3. De vergoeding voor kwartaal 4 ad € 80.000 is onterecht niet opgenomen in de jaarrekening. In de definitieve versie van de jaarrekening is dit gecorrigeerd. Correctie is budgettair neutraal, aangezien voorziening afvalstoffenheffing ook met € 80.000 is gecorrigeerd.

2.7 BTW mengpercentages

Wij hebben vorig jaar begrepen dat het proces om de BTW mengpercentages te laten controleren (en vervolgens mogelijk afstemming met de Belastingdienst te zoeken) reeds in gang was gezet. Wij hebben echter geen opvolging waargenomen. U geeft aan dat een foutief mengpercentage geen groot effect zal hebben, een afwijking van het mengpercentage met 1% heeft een effect van circa 5.000. Gezien de hoogte van een mogelijke afwijking, hebben wij met u afgesproken dat u in 2019 opvolging geeft en de BTW mengpercentages laat controleren en vervolgens afstemming zoekt met de Belastingdienst.

2.8 Soza voorziening

De voorziening is nu berekend per categorie debiteur waarbij wordt gekeken wordt naar de afgelopen 3 jaar. Nauwkeuriger zou zijn om per jaar per individuele vordering te beoordelen welke bedragen nog inbaar zijn. Daarbij zijn wij van mening dat de gehele 'om niet' verstrekking bij de BBZ leningen voorzien moet worden, aangezien deze bedragen niet meer ontvangen gaan worden. De gemeente gaat hier echter niet vanuit, waardoor zij per saldo op een lagere voorziening uitkomen. Dit laatste leidt tot een verschil van € 95.000.

In totaal is er volgens de gemeente sprake van een te laag berekende voorziening van circa € 170.000. Uit onze controleberekening blijkt geen materieel ander bedrag. Dit leidt tot het volgende correctievoorstel:

Kosten Soza voorziening	€ 170.000
a/ voorziening Soza	€ 170.000

Dit bedrag is in de nieuwe versie van de jaarrekening gecorrigeerd.

Door de hogere voorziening, is er sprake van een daling ten aanzien van de schuldpositie aan de Nederlandse staat. Dit is 75% van de totaal uitstaande BBZ leningen. De schuldpositie aan de Nederlandse staat wordt verlaagd met circa € 41.000. Dit is niet in de jaarrekening verwerkt en leidt derhalve tot een ongecorrigeerd verschil.

Voor komend jaar adviseren wij de berekeningswijze te heroverwegen, rekening houdend met hetgeen we hierboven beschreven hebben.

Controlebevindingen

De volgende punten gaan in op posten aan de passiva zijde van de balans.

2.9 Voorziening groot onderhoud

In het verleden is er zowel voor groot als voor dagelijks onderhoud gedoteerd aan de voorziening groot onderhoud. De voorziening mag, conform de notitie materiele vaste activa van commissie BBV van maart 2018, alleen bestaan uit groot onderhoud, en is daarmee feitelijk nu te hoog. We constateren tevens dat onttrekkingen zowel betrekking hebben groot als klein dagelijks onderhoud. Dagelijks onderhoud mag niet ten laste van een onderhoudsvoorziening gebracht worden, maar dient rechtstreeks ten laste van de staat van baten en lasten gebracht te worden. Dit betekent dat de component klein onderhoud uit de onttrekkingen en stortingen 2018 gehaald dient te worden en in de exploitatie verwerkt dient te worden. Uit nader onderzoek is gebleken dat onttrekkingen en stortingen ten aanzien van dagelijks onderhoud ongeveer aan elkaar gelijk zijn. Dit betekent dat correctie niet noodzakelijk is.

Voor komend boekjaar mag er alleen een voorziening opgenomen worden waarin de component groot onderhoud is opgenomen, hetzelfde geldt voor de onttrekkingen. Deze mogen alleen betrekking hebben op groot onderhoud.

2.10 Voorziening schoolgebouwen

Aan deze voorziening ligt geen onderhoudsplan aan ten grondslag, alleen een besluit van B&W uit 2014 waarin de Verordening voor 2015 wordt vastgesteld. Voorgaand jaar is het bedrag vrijgefallen waar geen concrete verplichting meer aan ten grondslag ligt. Anno maart 2019 is het vrijwel zeker dat er nieuwbouw gaat plaatsvinden, en dat de kosten waar de reservering oorspronkelijk voor gereserveerd worden, niet meer aan dit doel besteed gaan worden. De gemeente is van mening dat er nog een mogelijkheid is dat de nieuwbouw niet doorgaat en de voorziening nog wel aangewend gaat worden. Zodra positieve besluitvorming over de nieuwbouw heeft plaatsgevonden, is er geen sprake meer van een onderhoudsverplichting. Vervolgens dient vrijval van de voorziening plaats te vinden.

2.11 Voorziening LOB van Gennep

Dit betreft de ontwikkeling van een gebied binnen de gemeente Gennep. De gemeente heeft een overeenkomst gesloten, waarin opgenomen staat dat de partijen overeenstemming hebben bereikt over de financiële afwikkeling van de rondweg en over de kostenverdeling van de noodzakelijk geachte aanpassingen. De gemeente is hierbij verplicht om een betaling te verrichten van maatschappelijke compensatie in het kader van dit project. In 2018 is € 300.000 gedoteerd, onttrekkingen zijn € 23.500 (begroot: € 300.000). De overige onttrekkingen zijn uitgesteld tot 2019. Verwachting is dat kosten gemaakt gaan worden voor recreatieve voorzieningen in het gebied LOB van Gennep wat gecombineerd gaat worden met dijkverzwaring. De te maken kosten zijn aan te merken als maatschappelijke compensatie zoals vereist wordt.

Deze voorziening wordt de komende 4 jaar verhoogd met een jaarlijkse dotatie van € 300.000. Deze dotatie komt voort uit geld wat de gemeente ontvangt van de partij waaraan in voorgaande alinea wordt gerefereerd.

2.12 Voorziening wachtgeld wethouders

Wij hebben, op basis van de uitkeringen die zijn gedaan aan de wethouders in 2018, een herberekening gemaakt voor de hoogte van de toekomstige uitkeringen (incl. sociale lasten werkgever). Hieruit blijkt dat de voorziening € 62.000 te hoog is opgenomen. Wij hebben het volgende correctievoorstel opgenomen:

Voorziening wethouders	€ 62.000
a/ lonen en salarissen	€ 62.000

Dit voorstel is gecorrigeerd in de definitie versie van de jaarrekening.

Controlebevindingen

Vervolg controlebevindingen passiva zijde.

2.13 Overboeking dotatie van voorziening naar bestemmingsfonds.

Uit de programmabegroting 2018 blijkt dat er € 50.000 gedoteerd dient te worden aan de bestemmingsreserve apparatuur en inventaris. Dit bedrag is niet toegevoegd aan de bestemmingreserve, maar aan de voorziening groot onderhoud. Hieraan ligt geen verdere onderbouwing ten grondslag. Derhalve dient dit gecorrigeerd te worden en dient het betreffende bedrag van de voorziening overgeboekt te worden naar de betreffende bestemmingsreserve. Dit bedrag is gecorrigeerd in de definitieve versie van de jaarrekening.

2.14 Project vrijetijdseconomie

Onder de vooruit ontvangen bedragen is een bedrag opgenomen van € 216.000. Dit bedrag is nieuw gevormd in 2018 en betreft een project waarvoor samen wordt gewerkt met diverse gemeentes. Wij kunnen ons vinden in het feit dat het als schuld is opgenomen, maar wij adviseren u te onderzoeken of de gemaakte afspraken beter vastgelegd kunnen worden zodat duidelijk blijkt waaraan de gemeente Gennep dit geld dient te besteden.

De financiële positie van uw gemeente

Resultaat nader besproken

Het gerealiseerd resultaat over het jaar 2018 bedraagt € 1.656.000 voordelig ten opzichte van het een begroot resultaat van € 432.000 voordelig. Hieronder hebben wij de verschillen tussen de gewijzigde begroting en realisatie weergegeven.

Tabel resultaat 2018 ten opzichte van de gewijzigde begroting (x € 1.000)

	Gewijzigde begroting	Jaarrekening
Totale lasten	48.678	46.111
Totale baten	47.534	47.106
Totaal saldo van baten en lasten	-1.146	995
Mutatie in de reserves	1.578	661
Gerealiseerd resultaat	432	1.656

De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting zijn uitgebreid toegelicht op pagina 7 tot en met 12 van de jaarrekening.

Het eigen vermogen van uw gemeente neemt toe

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per 31 december 2018 volgens de jaarrekening € 19,9 miljoen (2017: € 17,4 miljoen).

Van de totale reserves ter hoogte van € 19,9 miljoen is € 10,7 miljoen opgenomen als algemene reserve (zijnde € 5 miljoen algemeen weerstandsvermogen en € 5,7 miljoen algemene vrije reserve). Het saldo van de bestemmingsreserves daalt met € 0,6 miljoen. Het resultaat van € 1,6 miljoen is opgenomen als nog te bestemmen resultaat.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen, welke informatie bevat over de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2018 is gevoerd.

In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in het jaarverslag is een toelichting opgenomen op de weerstandscapaciteit van de gemeente. Op basis van de geïdentificeerde risico's op basis van een gewogen gemiddelde van financiële impact en kans via de risicomanagementtool NAR wordt berekend welk bedrag benodigd is ter dekking van de geïdentificeerde risico's. Hierbij wordt verondersteld dat alle risico's zich nooit tegelijk voordoen. Wij kunnen ons vinden in dit uitgangspunt. Het berekende risicobedrag is € 1,9 miljoen (2017: € 1,9 miljoen).

De totale weerstandscapaciteit bedraagt € 20,4 miljoen (2017: € 18,7 miljoen) waarmee de ratio weerstandsvermogen uitkomt op 6,9 (2017: 9,3). Daling van de ratio wordt veroorzaakt door het opgenomen risico voor de stijging van de bouwkosten.

De financiële positie van uw gemeente

Financiering

In 2018 heeft uw gemeente geen nieuwe langlopende lening afgesloten. Uw totale leningenportefeuille daalt met € 1,9 miljoen. De daling is een resultante van reguliere aflossingen.

Het gemiddelde rentepercentage wat u betaald over uw langlopende schuld is nagenoeg gelijk gebleven in 2018 ten opzichte van 2017.

Ten aanzien van de naleving van de renterisiconorm, het kasgeldlimiet en de naleving schatkistbankieren merken wij op dat de gemeente Gennep zich aan de wettelijke normen heeft gehouden, zoals ook toereikend is toegelicht in de paragraaf Financiering.

Waardering van de grondexploitaties

Algemeen

De waardering van de grondexploitaties is een significant risico in onze controleaanpak, vanwege de mate van schattingonzekerheid. Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering in opzet en bestaan getoetst en aanvullend gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd. Wij achten de waardering aanvaardbaar en vinden de veronderstellingen redelijk.

Ten opzichte van 31 december 2017 is de boekwaarde van de post grondexploitatie afgenomen met € 0,1 miljoen. De afname van de boekwaarde per 31 december 2018 is als volgt samen te vatten:

(x € 1.000)	2018
Boekwaarde per 1 januari	1.718
Investerings	125
Grondverkoop	-291
Tussentijdse winstneming	90
Mutatie verliesvoorziening	60
Boekwaarde per 31 december	1.583

Gehanteerde parameters

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van de gemaakte schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op waarin schattingen zijn opgenomen. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. De parameters zijn ongewijzigd aan voorgaand jaar.

Kostenstijging

De gehanteerde parameter voor de kostenstijging is 0% (2017: 0%). Dit omdat kosten bouwrijpmaken beperkt zijn en omdat er een post onvoorzien is. De post onvoorzien sec mag niet meer voorkomen. Er mag nog rekening worden gehouden met onvoorziene lasten, maar dan als percentage van de bestaande kostensoorten. Dit moet dan op basis van bepaalde ervaringscijfers toegerekend worden. Wij hebben geen documentatie ontvangen waaruit blijkt dat dit berekend is op basis van ervaringscijfers. Dit heeft invloed op projecten waar reeds winst op genomen is, zijnde Smele en Zwarteweg. Dit heeft een impact van circa € 60.000. Dit is opgenomen als ongecorrigeerd controleverschil.

Opbrengstenstijging

Het college rekent met een opbrengstenstijging van 0% (2017: 0%). Dit aangezien er niet meer zoveel kavels te verkopen zijn en een opbrengstenstijging geen materiele impact met zich mee brengt. Bovendien zien we dat de kavels relatief moeilijk te verkopen zijn en dat een opbrengstenstijging mogelijk niet realistisch is.

Rekenrente

Het college rekent binnen de huidige grondexploitaties met een toekomstige rekenrente van 2% (2017: 2%). De rekenrente is gebaseerd op de huidige leningenportefeuille van gemeente Gennep. Deze grondslag is in overeenstemming met de notitie grondexploitatie en de bepaling in de notitie rente van de commissie BBV. Wij achten deze parameter evenwichtig.

Verkoopprijzen

De verkoopprijzen voor woningen zijn niet significant gewijzigd. Gedurende 2018 hebben voor woningen verkopen plaatsgevonden waarbij de ingerekende prijs is gerealiseerd.

Waardering van de grondexploitaties

Genneperhuisweg

Dit project ligt al enkele jaren stil. Op 17 december 2018 is een intentieovereenkomst gesloten met een ontwikkelaar van historisch erfgoed. Het doel van deze overeenkomst is een (her)ontwikkeling te realiseren conform een bouwplan, dat zal bestaan uit meerdere functies en een open karakter zal krijgen. Afhankelijk van het in dienen bouwplan en positief besluit na het beslisdocument heeft de ontwikkelaar de mogelijkheid de gehele/deel van de grond te kopen. Zekerheid is er vooralsnog niet over de bestemming van de grond aan de Genneperhuisweg. Wij bevelen aan de ontwikkelingen te volgen en van daaruit te anticiperen.

Hogeweg

Binnen deze exploitatie zijn sinds 2012 geen verkopen gerealiseerd. In 2019 gaat een ruiling plaatsvinden met een familie woonachtig in Ven-Zelderheide. De familie verkrijgt 4 kavels van de gemeente van plan Hogeweg (waarde van € 260.000). De gemeente verkrijgt een stuk grond in hetzelfde dorp (waarde van € 205.000). De overeenkomst vindt plaats met gesloten beurzen. Dit heeft volgens de gemeente geen invloed op de waardering, wij zijn echter van mening dat de voorziening opgehoogd moet worden met het verschil tussen beide bovenstaande bedragen. Dit leidt tot een correctieverschil van € 55.000. Dit bedrag is gecorrigeerd in de definitieve versie van de jaarrekening.

Voor de overige percelen is nog geen koper. In de exploitatie wordt rekening gehouden met een looptijd tot 2025. Een langere doorlooptijd brengt beperkte risico's met zich mee, omdat vanuit de organisatie beperkte kosten worden gemaakt voor dit project. Kosten voor woonrijp worden pas gemaakt wanneer verkopen gerealiseerd zijn. Waardering in de jaarrekening is juist. Voorziening is op toereikendheid beoordeeld. Daarnaast kunnen de mogelijke risico's binnen dit project worden opgevangen binnen de reserve grondexploitatie.

Smele2

In 2017 heeft BBV bepaald dat op basis van het realisatiebeginsel winst genomen dient te worden. Hierbij dient de percentage of completion methode te worden gevolgd. Dit dient ook toegepast te worden op het project Smele. Dit is reeds door de gemeente Gennepe berekend en leidt tot winstneming van circa € 90.000, deze winstneming is reeds verwerkt in de programmarekening.

Zwarteweg

In 2017 zijn ten aanzien van dit project 3 kavels verkocht. 2 van deze kavels waren in eigendom van de gemeente en 1 kavel was in eigendom van een projectontwikkelaar. Ultimo 2018 resteren geen eigen kavels meer voor de gemeente Gennepe. De kavels die nog niet in de verkoop zijn, zijn in eigendom van een projectontwikkelaar. Hiervoor geldt dat gemeente Gennepe een deel van de opbrengsten krijgt, en dat er daarnaast ook nog kosten gemaakt dienen te worden.

Hoofdstraat

Het plan locatie Hoofdstraat Heijen is nieuw sinds vorig jaar en voorziet in de bouw van 10 nultrredenwoningen, 2 appartement en een ontmoetingsruimte/huiskamer rondom autoluw hofje. Het plan wordt in een keer gerealiseerd door een woningcorporatie. De afronding van dit plan vindt plaats in 2019. Voor het plan is een exploitatieopzet gemaakt met een verlies van € 11.000. Wij kunnen ons vinden in de waardering van deze grondexploitatie. Voorziening wordt toereikend geacht.

Sociaal domein

315-berichten

De gemeente Gennep heeft net als andere gemeenten binnen Nederland te maken met doorverwijzers. De gemeente moet deze cliënten accepteren en opnemen in de cliëntadministratie en de kosten van de zorg dragen. Het risico bestaat dat de gemeente onterecht lasten in rekening gebracht krijgt als er geen controle plaatsvindt of de doorverwijzingen wel terecht zijn. Dit wordt door de gemeente enerzijds ondervangen door de controleverklaringen die over 2018 zijn ontvangen van de accountants van de zorginstellingen. Het deel waar geen controleverklaringen over zijn ontvangen resteert. Enerzijds heeft de gemeente een convenant met huisartsen gesloten, echter uit de interne controle werkzaamheden blijkt dat dit convenant niet in alle gevallen wordt nageleefd. Daarnaast zien wij geen opvolging op onze aanbeveling ten opzichte van voorgaande jaar inzake het toetsen van alle doorverwijzingen. Dit betekent dat voor het deel waar geen controleverklaring voor ontvangen is, aanvullende werkzaamheden zijn uitgevoerd. Op basis van deze werkzaamheden concluderen wij dat er geen onzekerheid resteert (behoudens een controleverklaring met oordeelonthouding voor een bedrag van € 31.000 welke is opgenomen onder onzekerheden).

Wij adviseren voor komend jaar tijdig te toetsen of alle doorverwijzingen van huisartsen in de dossiers opgenomen zijn. Tevens vragen wij te overwegen om ook andere doorverwijzingen (niet komend vanuit een huisarts) te toetsen.

Jeugdzorg en WMO

De gemeente Gennep heeft contracten afgesloten met zorgaanbieders die worden afgerekend op basis van uren maal tarief. De gemeente heeft aan het eind van het jaar productieverantwoordingen ontvangen van de zorgaanbieders en aangesloten op de administratie van de gemeente. Hier zijn beperkte verschillen geconstateerd. De gemeente heeft aangetoond dat ingekomen facturen worden gecontroleerd in het proces.

Onze bevindingen borduren voort op hetgeen we vorig jaar hebben geconstateerd:

- Gemeente Gennep controleert niet zelf de strekking van de controleverklaring, waardoor wij tijdens onze controle signaleren dat er in sommige gevallen een verklaring met oordeelonthouding of verklaring met beperking zijn verstrekt. Wij dienen deze verklaringen specifiek te bekijken om te oordelen wat de impact voor de gemeente Gennep is.
- Wij zien dat er ten aanzien van de feitelijke levering van zorg werkzaamheden worden uitgevoerd gedurende het jaar. Het is voor ons echter lastig de vastlegging van deze werkzaamheden terug te vinden in de dossiers, omdat het niet op een gestandaardiseerde manier wordt opgenomen. Wij adviseren derhalve prestatielevering als standaard element van de rapportage op te nemen. Dit omdat de verwachting is dat de controleverklaringen in de toekomst niet meer verstrekt zullen worden.

PGB

De gemeente Gennep heeft conform voorgaand jaar zelfstandig onderzocht of de kosten nauwkeuring en rechtmatig zijn verantwoord. Uit de controle komen geen bijzonderheden naar voren. Om die reden concluderen wij dat de kosten PGB getrouw en rechtmatig verantwoord zijn in de jaarrekening 2018 van de gemeente Gennep.

Rechtmatigheid

Europese aanbestedingsrichtlijnen

In het kader van de rechtmatigheid van de jaarrekening 2018 is een controle uitgevoerd op de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen. Wij constateren dat er geen contracten onterecht niet Europees zijn aanbesteed. Wij constateren wel, conform voorgaand jaar, dat dossiervorming met daarin de motivatie van de gemeente Gennep omtrent bepaalde keuzes mist.

Dit hebben wij vorig jaar ook in het accountantsverslag opgenomen, met als voorbeeld de contracten die de gemeente Gennep heeft met ICT dienstverleners. Dit zijn vaak langlopende contracten met maatwerk. Overstappen brengt vaak extra kosten met zich mee, derhalve mag de gemeente bij IT, vaak een uitzondering maken. Wij zijn hier in boekjaar 2018 geen opvolging op. Onze aanbeveling van voorgaand jaar is derhalve niet opgevolgd.

Wij adviseren u komend jaar rekening te houden met bovenstaande aanbevelingen.

Kredieten

Wij zijn nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de gemeenteraad geautoriseerde kredieten. Wij constateren dat er geen overschrijdingen op investeringsniveau aanwezig zijn ten opzichte van de gevoteerde kredieten in 2018.

Niet financiële beheers-handelingen

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van het jaarverslag.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Uw gemeente heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Rechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2018, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de gemeenteraad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de raad. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota 2018 van de Commissie BBV.

In de kadernota is opgenomen dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma.

In de toelichting op de staat van baten en lasten is door het college een analyse van de overschrijdingen opgenomen. De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen het bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma. Het college stelt uw gemeenteraad voor genoemde overschrijdingen te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2018. Vooruitlopend hierop zijn wij hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons oordeel over de (begrotings)rechtmatigheid.

Wij constateren de volgende overschrijding op lastenniveau ten opzichte van de gewijzigde begroting. Hierbij hebben wij een rapportagedrempel van € 25.000 gehanteerd. Dit bedrag komt voort uit uw controleprotocol.

Overschrijding op programma 6 van € 510.000. De overschrijding komt voort door hogere directe salariskosten van € 404.000. Het budget voor deze hogere salariskosten is opgenomen in programma 10 Bestuur en organisatie bij de kosten van de organisatie. Het betreft hiermee een interne verschuiving van lasten. Het restant van de overschrijding zijn hogere kosten voor het sociaal domein en dan met name jeugdzorg. Dit is een open einde regeling en de gemeente geeft aan dat de kosten binnen het bestaande beleid vallen. De gemeente is daarmee van mening dat voldaan wordt aan het begrotingscriterium. Wij kunnen ons hierin vinden.

SiSa-bijlage en WNT

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2018. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

In bijlage A bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

WNT verantwoording

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd.

Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

In het kader van de jaarrekening 2018 heeft u een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens heeft u vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie heeft u opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

De naleving van de anticumulatiebepaling maakt geen onderdeel meer uit van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

Overige bevindingen

Vennootschapsbelasting

Gemeente Gennep is vanaf 1 januari 2016 onderworpen aan vennootschapsbelasting. Op grond van de geldende Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (hierna: Wet Vpb) is de gemeente vpb-plichtig, tenzij. In essentie betekent dit dat de gemeente jaarlijks moet aantonen voor welke activiteiten de tenzij geldt. In de praktijk kan de gemeente dit doen door aan te tonen met welke activiteiten zij een (niet vrijgestelde) onderneming drijft.

Van onze belastingadviseur begrijpen wij dat de gemeente Gennep alleen vpb-plichtig is ten aanzien van de grondexploitaties. De post grondexploitaties is echter beperkt van omvang en zal niet materieel zijn voor onze controle. De gemeente geeft aan dat indien er vpb betaald moet worden dit kan worden opgevangen vanuit de lopende exploitaties c.q. algemene reserve bouwgrond exploitaties. Tot op heden is alleen de aangifte 2016 ingediend, deze aanslag is definitief. Er resulteert geen te betalen bedrag uit aanslag 2016.

In de jaarrekening 2018 is geen nog te betalen post opgenomen. Gezien voorgaande kunnen wij ons daar in vinden.

Interne beheersing

Interne beheersing

Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2018 van uw gemeente hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie van uw gemeente, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen onderzocht, voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven.

Wij hebben geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht, anders dan dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole.

Bevindingen interne beheersing

In onze managementletter 2018 van 16 januari 2019, hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen van onze tussentijdse controle 2018 opgenomen. In deze managementletter hebben wij aangegeven welke zaken vóór de jaarrekeningcontrole 2018 opgepakt zouden moeten zijn.

Dit waren de volgende 2 IT gerelateerde bevindingen:

- Autorisaties Key2Financien ten aanzien van muteren crediteurenstamgegevens zijn te ruim ingeregeld
- Autorisaties binnen GWS4ALL zijn te ruim ingeregeld

Onze aanbeveling ten aanzien van het eerste punt was om in Key2Finance het vierogen principe systeemtechnisch in te regelen op het wijzigen van crediteurenstamgegevens én om de rechten tot het wijzigen van crediteurenstamgegevens te beperken en deze te scheiden van betalingsbevoegdheid in het bankpakket. Gezien de bevinding hebben wij in 2018 meer gegevensgerichte werkzaamheden moeten uitvoeren. Wij begrijpen van u dat in 2019 bij een betaling aan een gewijzigd crediteur bankrekeningnummer of bij een betaling aan een nieuwe crediteur in Key 2 Finance altijd afgedwongen wordt dat deze facturen gecontroleerd worden door een tweede medewerker.

De tweede bevinding gaat in op GWS, en dan met name op de constatering dat een tweede autorisatie niet afgedwongen wordt doordat de stappen in de fase toetsing optioneel zijn en door een beperkte groep medewerkers omzeild kunnen worden. Wij hebben tijdens de interim-controle van u begrepen dat procesmatig verbeteringen plaats hebben gevonden per oktober en dat vanaf dit punt wel een vierogen toets wordt afgedwongen. Dit blijkt niet volledig van toepassing te zijn. Dit heeft tot meerwerk geleid. Wel is het aantal uitzonderingen in de laatste maanden van 2018 sterk gedaald.

Er is een data-analyse uitgevoerd om vast te stellen dat een beschikking altijd is uitgevoerd door een andere functionaris dan bij de toetsing. Dit bleek voor 2.789 beschikkingen uit 2018 niet het geval te zijn, deze zijn reeds in een eerder stadium teruggelegd bij de klant en genoegzaam opgevolgd. Er is voldoende informatie aangeleverd op basis waarvan wij concluderen dat deze beschikkingen rechtmatig zijn afgegeven. Tevens is vastgesteld dat er vanaf oktober 2018 nog 22 gevallen zijn waarbij dezelfde medewerker de beschikking en de toetsing heeft uitgevoerd. Wij hebben derhalve niet kunnen vaststellen dat er vanaf oktober een 4-ogenprincipe wordt afgedwongen. Wel is het aantal beschikkingen/toetsingen die door dezelfde functionaris zijn uitgevoerd sterk afgenomen. Daarnaast zijn er in het boekjaar 2018 342 beschikkingen doorgezet als besluit zonder toetsing. Wij hebben bij u nagevraagd wat de reden is voor deze uitzonderingen, na onderbouwing zijn de uitzonderingen afdoende verklaard. Wij hebben gedurende de laatste maanden van 2018 een significante verbetering waargenomen.

Wel hebben we vastgesteld dat het wijzigingen van de crediteuren stamgegevens binnen Suites voor Sociaal domein vanaf 01-10-2018 volgens het vierogen principe wordt goedgekeurd.

Automatisering

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Interne beheersing

Fraude en naleving wet- en regelgeving

Het college is primair verantwoordelijk voor het voorkomen van fraude, het naleven van wet- en regelgeving en voor een cultuur van eerlijkheid en integriteit en dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude en overtreding van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te beperken. De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het toezicht op het college in de uitvoering van deze taken.

Voor het uitvoeren van deze verantwoordelijkheid maakt het college gebruik van diverse beheersingsmaatregelen, zoals interne richtlijnen en gedragscodes, controle technische functiescheiding en periodieke rapportages over financiën.

Ten behoeve van onze jaarrekeningcontrole identificeren wij, in het kader van NV COS 240/250, de risico's met betrekking tot fraude en overtreding van wet- en regelgeving en beoordelen wij de interne beheersings-maatregelen die gericht zijn op het voorkomen en signaleren van (materiële) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Voor zover relevant voor onze controle voeren wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit. Onze controle is echter niet specifiek gericht op het signaleren van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. In het kader van onze controle hebben wij geen bevindingen te melden met betrekking tot fraude.

Naleving wet- en regelgeving en overige

Wij informeren de gemeenteraad over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin de gemeenteraad in staat is haar taken te vervullen.

Corruptie en omkopingsrisico's

Uw gemeente maakt onderdeel uit van de overheidssector waarin corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat veel transacties met een relatief grote omvang plaatsvinden, de transparantie over marktprijzen niet in alle gevallen voldoende is om te beoordelen en frequent zaken gedaan wordt met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen.

Corruptie is een wereldwijd probleem waarbij het uw verantwoordelijkheid is om corruptie binnen uw gemeente te voorkomen. Onze beroepsregels zijn in de praktijkhandreiking "Corruptie, werkzaamheden van de accountant" verder aangescherpt, hetgeen tot aanvullende werkzaamheden heeft geleid.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van dit risico ten behoeve van onze controle van de jaarrekening te mitigeren:

- Detailcontrole op de inkopen en aanbestedingen om vast te stellen dat alle inkopen conform de geldende Europese aanbestedingsregels en de Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed.
- Door middel van een systeemgerichte deelwaarneming vaststellen of voor alle inkopen welke in rekening zijn gebracht aan de gemeente ook een prestatie is geleverd door de tegenpartij.
- Door middel van een steekproef vaststellen of bij alle grondverkoop door de gemeente vastgestelde procedures in materiële zin zijn gevolgd.
- Door middel van een steekproef vaststellen of alle verstrekte subsidies in overeenstemming met de geldende interne wet- en regelgeving zijn verstrekt.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen.

Bijlagen

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2018 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2019 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
D.9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018	0		
E.2.7.B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden	0		
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2	0		
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004	0		

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedkeurend

Het ministerie van BZK stelt uiterlijk in januari van het jaar volgend op het jaar waarover wordt verantwoord een standaard format voor de tabel beschikbaar (als Excel-bestand). In dit model kan het voorkomen dat voor een specifieke uitkering twee regels nodig zijn. Eén regel is dan voor het rapporteren van fouten en de andere voor onzekerheden. Het is verplicht om van dit standaard format gebruik te maken.

Nieuw per SiSa 2018

Per SiSa 2018 zijn er een aantal aanpassingen gedaan met betrekking tot het indienen van de tabel van fouten en onzekerheden. In de tabel van fouten en onzekerheden dient per SiSa 2018 worden aangegeven wat voor controle verklaring er is afgegeven door de accountant. Zowel op rechtmatigheid als getrouwheid. Dit dient ook in het verslag van bevindingen te worden aangegeven bij de tabel van fouten en onzekerheden.

Bijlage B – Reikwijdte van de controlewerkzaamheden

Opzet en reikwijdte van de controle

Onze controle is gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Niet uitgesloten is dat afwijkingen voorkomen die voor de jaarrekening als geheel niet van belang zijn. Op grond van het Bado stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast, die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren. De gemeente Gennep heeft de maximaal toe te passen marges zoals vastgelegd in het Bado overgenomen. Bij de jaarrekening is het normenkader ter kennisname ingebracht, ten aanzien van toleranties zijn geen wijzigingen aangebracht.

Op grond van de jaarrekening 2018 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 474.000 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 1.422.000 (3% van de lasten). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden. Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen. Het rapporteringsbedrag, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is door de raad bepaald op € 25.000.

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1 < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3 < 10\%$	$\geq 10\%$	-

Ons onderzoek richt zich niet specifiek op het ontdekken van fraude. De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust bij het college. De accountant is niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de preventie van fraude.

Controleopdracht

De opdracht tot controle van de jaarrekening is uitgevoerd conform de met u gemaakte afspraken die zijn vastgelegd in de opdrachtbevestiging d.d. 21 december 2018. De jaarrekeningcontrole is gericht op het uitbrengen van een onafhankelijk oordeel omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2018 van de gemeente Gennep. Het is de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders om de jaarrekening op te maken in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het door de raad vastgestelde controleprotocol en het controleprotocol Wet normering topinkomens 2018 vallen. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Bijlage C – Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van gemeente Gennep

Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om zijn onafhankelijkheid en die van zijn medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- voorschriften en procedures omtrent onafhankelijkheid. Deze voorschriften voor professioneel gedrag op het gebied van kwaliteit en onafhankelijkheid zijn opgenomen in de Gedragscode van Baker Tilly. Deze Gedragscode geldt voor iedere medewerker van Baker Tilly en wordt natuurlijk steeds geactualiseerd;
- jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners en medewerkers van Baker Tilly en ondersteunende stafdiensten;
- cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling, of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- intern en extern kwaliteitsonderzoek;
- reviews door externe toetsers die niet bij de opdracht betrokken zijn, ter waarborging van een deugdelijke grondslag/deskundig oordeel;
- rotatie van externe accountants op de opdracht.

Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

Bijlage D – Geconstateerde controleverschillen

Ongecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan het college en is als bijlage bij de Bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met het college besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door het college moeten worden gecorrigeerd, echter wij kunnen instemmen met de overwegingen van het college om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening. De geconstateerde fouten ter hoogte van € 94.600 ten aanzien van getrouwheid en € 94.600 ten aanzien van rechtmatigheid en onzekerheden ter hoogte van € 31.000 zijn lager dan de door u vastgestelde controletolerantie van respectievelijk € 474.000 en € 1.422.000. Positieve bedragen hebben een positief effect op het resultaat, een bedrag tussen haakjes heeft een negatief effect op het resultaat. Rechtmatigheidsfouten kunnen niet gesaldeerd worden.

Fouten

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Voorziening belastingdebiteuren is te hoog opgenomen.	€ 34.600	€ 34.600
Presentatie lening BBZ. Herrubricering van € 155.000 van overige vorderingen naar financiële vaste activa. Dit heeft geen resultaatimpact.	0	0
Post onvoorzien grondexploitaties onterecht opgenomen voor projecten waar reeds winst op genomen is.	€ 60.000	€ 60.000
Correctie ten aanzien van voorziening Soza debiteuren (gecorrigeerd), leidt tot een correctie ten aanzien van de terugbetalingsverplichting BBZ leningen van 75% aan de Nederlandse Staat.	€ 41.000	€ 41.000
Totaal ongecorrigeerde controleverschillen		
Effect niet gecorrigeerde controleverschillen voorgaande jaarrekening	0	0
Totaal	€ 135.600	€ 135.600

Onzekerheden

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Verklaring oordeelonthouding Jeugd sociaal domein	€ 31.000	€ 31.000
Totaal onzekerheden	€ 31.000	€ 31.000

Bijlage D – Geconstateerde controleverschillen

Gecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel bevat alle afzonderlijk geïdentificeerde en gecorrigeerde controleverschillen boven de door ons gehanteerde rapporteringstolerantie van € 23.000

Fouten

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)
Huisvuilzaming, afvalfonds € 80.000 te laag opgenomen. Q4 is onterecht niet opgenomen. Dit heeft geen resultaatimpact, aangezien de voorziening afvalstoffenheffing ook met - € 80.000 is verhoogd.
Voorziening Soza is te laag opgenomen. Voorziening verhoogd met € 170.000. Dit heeft een resultaatimpact van - € 170.000.
Voorziening wachtgeld wethouders is te hoog opgenomen. Dit leidt tot een verlaging van € 62.000. Dit heeft een resultaatimpact van + € 62.000.
Dotatie van € 50.000 onterecht opgenomen onder voorziening in plaats van onder bestemmingsfonds. Dit heeft geen resultaatimpact.
Voorziening grex ophogen met € 55.000 in verband met ruiling Hogeweg. Dit wordt gedekt uit de algemene vrije reserve.
Totaal gecorrigeerde controleverschillen

Bijlage E – Controleaanpak

Controleaanpak en uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle. Daarnaast gaan wij in de volgende paragrafen van deze bijlage nog nader in op de samenwerking met de andere accountants en de ingeschakelde experts.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2018 onderkend:

- schattingen en toelichtingen in de jaarrekening;
- waardering grondexploitatie;
- aanbestedingen (Europese alsmede interne);
- WNT-bijlage;
- onrechtmatige en/of onnauwkeurige betalingen inkopen en uitkeringen.

Samenwerking met interne accountantsdienst/andere accountants

Voor de jaarrekening van de gemeente Gennep maken wij gebruik van de controleverklaring die Ernst & Young Accountants LLP verstrekt bij de gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW). Deze controleverklaring is verstrekt op basis van door ons verstrekte audit instructies. Wij hebben de cijfers in de verantwoording aangesloten met de cijfers in de jaarrekening van de gemeente Gennep. Hierbij hebben wij geen bevindingen geconstateerd.

Inschakeling van externe deskundigen

Wij hebben in het kader van onze controle geen gebruik gemaakt van de werkzaamheden van externe deskundigen.

Verbonden partijen

Ten aanzien van de verbonden partijen van gemeente Gennep hebben wij vastgesteld dat:

- de (significante transacties met) verbonden partijen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening en paragraaf verbonden partijen;
- geen sprake is van indicaties voor ongeautoriseerde significante transacties met verbonden partijen, welke indicaties geven voor fraude;
- geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

Significante schattingsposten

De belangrijkste schattingsposten binnen de jaarrekening van gemeente Gennep betreffen:

- waardering van uw grondexploitatie;
- waardering van uw materiële vaste activa;
- nauwkeurigheid en volledigheid van de voorzieningen.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van de gemeenteraad beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen. Op basis van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden concluderen wij dat de gemaakte schattingen door het college aanvaardbaar zijn.

Bijlage F – Cybercrime

Cybercrime

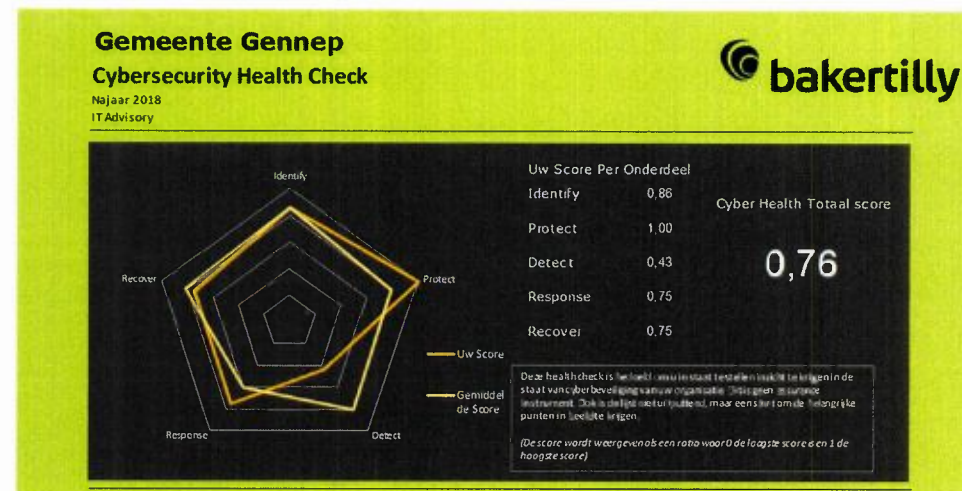
Graag wijzen wij u op de mogelijke gevolgen van cybercrime voor uw organisatie. Cybercrime is een toenemende bedreiging voor veel organisaties. Kwaadwillenden kunnen vrij eenvoudig leren cybercrime toe te passen en via internet zijn verschillende aanvalsmethoden laagdrempelig beschikbaar en verkrijgbaar. Het is niet zozeer de vraag of uw organisatie last krijgt van cybercrime, maar vooral wanneer, in welke hoedanigheid en tot welke mogelijke schade dit voor u leidt.

De gevolgen van cybercrime kunnen verstrekkend zijn. Het niet beschikbaar zijn van dienstverlening en uw digitale werkomgeving, verlies van data en persoonsgegevens, reputatieschade, claims van toezichthouders of gedupeerden zijn veelvoorkomende voorbeelden. Veelal gaat dit gepaard met kosten voor (forensisch) onderzoek, juridisch advies en het herstel van de infrastructuur.

Absolute veiligheid bestaat niet. Goede voorbereiding en besluitvorming op het gebied van cybersecurity vormen echter onderdeel van de verantwoordelijkheid van het management.

Wij adviseren u om dit thema hoog op de bestuursagenda te zetten. De volgende activiteiten zijn daarbij naar onze mening relevant:

1. Bepalen van uw digitale risicoprofiel. Hierbij bepaalt u hoe afhankelijk u van IT en internet bent en identificeert u de informatie die u echt wilt beschermen. Denk daarbij ook na of u informatie hebt die voor andere partijen relevant en waardevol zou kunnen zijn en waardoor uw risico om doelwit te worden van cybercrime hoger is. Benoem vervolgens concrete doelstellingen ten aanzien van cybersecurity en bepaal uw ambitieniveau;
2. Analyseren in welke mate uw organisatorische en technische beveiligingsmaatregelen in overeenstemming zijn met uw risicoprofiel en ambitie. Stel daar waar nodig een verbeterplan in;

3. Actief voorbereiden op een cyber incident en/of datalek. Door vroegtijdig na te denken wat uw reactie moet zijn op het moment dat zich een aanval voordoet bent u beter voorbereid en kunt u sneller en doeltreffender reageren en de mogelijke impact op uw operatie en reputatie beperken; en
4. Actief meten en bewaken van de effectiviteit van de getroffen beveiligingsmaatregelen door middel van het periodiek testen van deze maatregelen en het bespreken en opvolgen van de uitkomsten van deze testwerkzaamheden. Hierbij is betrokkenheid van het management team gewenst.
5. Wij verwijzen tevens naar onze rapportage die in de management letter is opgenomen.

Contactgegevens

drs. R. Opendorp RA

Partner

r.opendorp@bakertilly.nl

R.P.W.M van Uden MSc RA

Manager

r.vanuden@bakertilly.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Bijster 39

4817 HZ Breda

Postbus 3814

4800 DV Breda

T: 076 - 525 00 00

